

Un recent spectacol al televiziunii noastre cu drama lui N. Iorga Constantin Brîncoveanu ne arată o dată în plus cit de primejdioase sînt etichetele perpetuate comod în timp. Cînd se vorbește „doct” despre „scăderile” scriului literar al lui Iorga se citează imediat opera sa dramatică și anecdotică reprezentării ei pe scena Naționalului sau pe scena Teatrului Ligii Culturale. Cîtă nedreptate față de marele istoric! În rostirea lui Ștefan Iordache, magnifica limbă a epocii brîncovenești a prilejuit o sărbătoare a spiritului. Stilul de rafinare cronicărească, dramatic și expresiv, a revelat un autor cu un simț scenic sui-generis. Cîțiți (sau recitiți) fără prejudecată Ovidiu, Doamna lui Ieremia, Tudor Vladimirescu, Căntemir Bătrînul, Moartea lui Dante, Sfîntul Francisc etc. și veți întregi imaginea despre istoria dramaturgiei române cu un capitol însemnat. Chiar și acolo unde pretextul scenic pare convențional, știința scrierii unei replici trage la sine greutatea atenției. E timpul să-l retipărim pe N. Iorga — dramaturgul!

Nedezmințită patimă! Ca și acum treizeci de ani, George Franga își așează muzel în noul local, piesă cu piesă, temător pentru fiecare relief. Îl vezi dimineața, îl vezi la prînz, îl vezi seara, în sute de drunziuri, cîrînd avutul neprețuit din care s-au plămădit și s-or plămădi merceu istorii ale scenei naționale. Ce ne-am fi făcut fără tezaurul lui Franga? Iată, deschidem recentul volum III din tratatul academic al „Istoriei teatrului în România”. Bogata iconografie se datorează aproape exclusiv colecțiilor muzeului. Să nu mai amintim documentarea... Tinerete fără bătrînețe, „muzeu al teatrului ro-

Unde sînt monografiile închinat marilor noștri actori? Întrebare legîtimă, căci în ultimul timp istoriografia noastră de teatru este cîmpul de săracă. De la volumul lui Ioan Massoff „Petre Ličiu și vremea lui” au trecut trei ani. Să nu ni se răsîndă că aceste monografii ar fi „nerentabile”, că „librariei” nu le-ar da tiraje... Scuza nu-și găsește acoperire, căci întotdeauna cînd au fost scrise studii despre oameni de teatru — bune sau rele — s-au tipărit în tiraje suficiente. Așadar... Așadar ierte-ni-se o întrebare a întrebărilor: Institutul de istoria artei — secția de teatru — ne dă la intervale de cîtiva ani doar „Istoria teatrului în România” — și aceea cu colaborări masive din afară?

Nu facem cunoscută îndejuns generoasă inițiativă a „Electrecordului” de a oferi pe disc — în interpretări antologice — fondul de aur al dramaturgiei naționale. Totuși, potrivit programelor analitice noi, școlile cumpără masiv „teatru pe disc”. Cabinetele metodice de literatură română prilejuiesc elevilor, după orele de predare, audiții care facilitează înțelegerea textului. Reușita estetică și pedagogică a inițiativei nu mai are nevoie de comentariu. În magazinele de specialitate ultima apariție — „Suflete tari” de Camil Petrescu cu Ion Manolescu, Constantin Codrescu, Tănăi Cocea etc. Discoteca noastră de teatru, deja bogată, așteaptă noi titluri. Spre mîndria tuturor.

Ionuț Niculescu

În repertoriul Teatrului Mie, spectacolul Vreți să jucați cu noi (alcătuit de Alecu Popovici) se împune cu spontaneitate și vioiciune în rîndurile publicului de copii, trezind în același timp interesul părinților „de toate vîrstele”.

Spectacolul conține fragmente din opera dramatică a lui Vasile Alecsandri ce captivează atenția micilor spectatori pînă la o totală participare. Structura reprezentației este vădit novatoare, mizînd pe o relație public-scenă dirijată cu subtilitate și inteligență.

De la început copiii sînt interpelați. Ar vrea o conferință? Bineînțeles, această perspectivă îi nemulțumește și răspund printr-un „nu” zgomotos și viu. Urmează un concurs-ghicitoare care le solicită din nou disponibilitățile de curaj și istețime, făcîndu-i din spectatori, participanți. După momentul unei pantomime reușite urmează o ingenioasă prezentare a operei lui Alecsandri de la pastechuri pînă la creația teatrală. Referirile sînt accesibile, construite pe o cunoaștere adîncă a psihologiei copiilor. Personajul Chiriței este primit cu un murmur de recunoaștere și bucurie. De altfel, ultima parte a spectacolului este rezervată cunoscutii comedii Chirița în provincie. Se mizează pe aceeași însușare a complicității spectatorului cu actorul, pe același joc care desfundă frontiera limitatoare dintre sală și scenă. Orice rigiditate este anulată. Evident, interpretarea actoricească este remarcabilă, construită pe o justă înțelegere a profilului acestui gen de spectacol. Actorii adaugă spontaneității și firescului jocului o perfectă capacitate de convingere și expresie. Areadie Donos în Chirița întruchipează personajul întîind linia tradițională a unui Matei Millo și a unui

Miluță Gheorghiu, și conferă situațiilor un comic irezistibil. Tudorel Popa dispune de o replică calitativă ce întregeste starea generală de destindere și entuziastă angajare. De asemeni, Mitică Popescu, Elena Pop, ca și tânărul și talentatul Mișu Dinvale, valorifică posibilitățile de comunicare în acest univers polarizat de atenția receptivă a copiilor. O figură interesantă și pitorească

este și Jana Gorea în rolul Mamei Anghelușă, care aduce în linia spectacolului un plus de coloratură și dinamism. Pianul este și el o prezență constantă și optimistă. Calitățile muzicale ale lui Andrei Müller, se afirmă cu acest prilej. Factorul ordonator și unificator al întregului spectacol este C. Dinescu, semnatarul direcției de scenă.

Modalitatea teatrală propusă de piesa Vreți să vă

jucați cu noi? este demnă de continuat și aprofundat, având o incontestabilă eficacitate în modelarea artistică și etică a celor mici. Să-i obișnuim să se joace învățând. Nu ne mai rămâne decât să-i mulțumim Teatrului Mic pentru înțelegerea dictonului horatian: „utile dulci”.

Oana Maria Măciucă

CĂRȚI — REVISTE

Arhitectura

nr. 1/1974

Semnalăm cititorilor noștri care se interesează de problema construcțiilor teatrale ultimul număr (1/74) al revistei „Arhitectura”, dedicat, în cea mai mare parte, noilor edificii dăruite recent teatrului românesc. Sumarul volumului este astfel conceput încât se oferă, simultan, o prezentare și o analiză a realizărilor arhitecturale, considerate nu în sine, ci în raportul lor firesc — care este acela de instrument — față de actul teatral. Arhitecții-autori ai proiectelor (Alexandru Iotzu pentru Teatrul Național din Craiova, Constantin Săvescu, pentru Teatrul din Tîrgu-Mureș) expun principalele date ale creațiilor lor: amplasamentul și valorificarea acestuia în condițiile specifice, integrarea în arhitectura orașului, elaborarea temei și modificările ei concrete, particularitățile constructive, programul funcțional și estetic. Planuri detaliate ale clădirilor, însoțite de date tehnice, foarte multe fotografii, din unghiuri diferite, ale exterioarelor, sălii, foaierele, compun o imagine cuprinzătoare a acesteia noi realități pe care o reprezintă în viața artei tea-

trale românești construcțiile din Craiova și Tg. Mureș.

În prefață, prof. arh. Ascanio Damian întreprinde o analiză critică multilaterală, discutind diferitele aspecte ale acestor creații arhitecturale prin prisma modului cum se subordonează ele scopului final — servirea spectacolului, a publicului, în ultimă instanță, a cerințelor vieții culturale a orașului; criterii realiste, clar formulate, operează în argumentarea judecăților de valoare, atât în ce privește construcția propriu-zisă, cât și în ce privește dotarea tehnică.

O interesantă confruntare organizează redacția între creator și beneficiar, prilejuind o întâlnire a proiectantului arh. Alexandru Iotzu cu actorul Amza Pellea, directorul Naționalului craiovean. Aprecierea celor ce vor folosi acest perfecționat instrument artistic este cu atât mai entuziastă, cu cât — se subliniază în convorbire — construcția este astfel proiectată încât, pe măsura necesităților și a posibilităților, se vor putea întreprinde, în viitor, reamenajarea sălii, transformarea ei în teatru-arenă sau în teatru elisabetan. www.cimec.ro

Cu aceasta, revista „Arhitectura” pătrunde în sfera unei problematice esențiale pentru spectacolul modern: arhitectura locului de joc. Arhitectul scenograf Dan Jitianu descrie, istoric și tehnic, modificările aduse sălii de la grădina Icoanei a Teatrului „Bulandra”, până la cristalizarea actualei formule de polivalentă funcțională. Pentru uzul celor ce nu sînt direct „oameni ai scenei”, el expune sintetic, în articolul „Teatru, regie, scenografie”, câteva teze de principiu ale gândirii teatrale contemporane, asupra actului teatral și a dinamicii raporturilor dintre componentele sale. Articolul este ilustrat cu fotografii de decor demonstrînd nesfîrșita varietate de posibilități ale scenografiei, azi. La capitolul „Cadran”, revista își întregeste preocuparea prin prezentarea Operei din Sydney, capodoperă a gândirii arhitecturale moderne, a Teatrului Mic din Varșovia, a unui teatru ce se va construi la Vicenza (Italia) și a proiectelor premiate la concursul pentru Opera din Belgrad.

Inițiativa revistei „Arhitectura” conturează în mod exemplar existența unui teritoriu de preocupări comune acestor domenii ale creației care au atîtea puncte de tangență: arhitectura și artele spectacolului, și oferă celor ce se mișcă în ambele domenii un foarte util dosar documentar.

I. P.